

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Wellness tourism) เป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมอย่างสูงในปัจจุบัน เนื่องจากการท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม ตามแหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งจะทำให้ผู้ท่องเที่ยวรู้สึกเพลิดเพลินและผ่อนคลายทางจิตใจ ขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวอาจจะแบ่งเวลาการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งเพื่อกิจกรรมทางสุขภาพและ/หรือการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นการรับคำแนะนำด้านสุขภาพ การออกกำลังกายอย่างถูกวิธี การนวด การอบ การประคบสมุนไพร และการฝึกปฏิบัติสมาธิ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่มีจิตสำนึกต่อการส่งเสริมและรักษาสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

สำหรับการท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้น เมื่อพิจารณาจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยพบว่า ในปี พ.ศ. 2561 มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าประเทศไทยจำนวน 38.28 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2560 ร้อยละ 7.54 (กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา, 2562b) โดยในปี 2561 การท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้กับประเทศกว่า 2 ล้านล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 9.63 (กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา, 2562a) ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยรายงานว่าในโลกนี้มีนักท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health tourism) ซึ่งได้แก่การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (Medical tourism) และการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Wellness tourism) รวม ๆ กันราว 7-8 ล้านคน โดยในจำนวนนี้มาท่องเที่ยวในประเทศไทย 1.2 ล้านคน ซึ่งนับว่าสูงที่สุดในโลก เนื่องจากประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันที่สูง บริการได้มาตรฐาน การเอาใจใส่ดูแล บุคลากรที่มีคุณภาพ เป็นต้น ด้านรายได้ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโลกมีมูลค่าราว 1,604 พันล้านบาท โดยประเทศไทยมีส่วนแบ่งตลาดราว 285 พันล้านบาท สูงเป็นอันดับที่ 13 ของโลก

นักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเที่ยวในประเทศไทยเพื่อใช้บริการด้านสุขภาพ มักจะเดินทางมาเพราะได้รับคำบอกเล่ากันปากต่อปากหรือข้อมูลจากเว็บไซต์ จากข้อมูลนี้จะเห็นได้ว่าข้อมูลที่นำเสนอทางเว็บไซต์เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจมาใช้ในการท่องเที่ยวและใช้บริการทางสุขภาพ อย่างไรก็ตามปัจจุบัน ความก้าวหน้าทางการเข้าถึงแหล่งข้อมูลนั้น นอกเหนือจากผู้บริโภคจะสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ผ่านเว็บไซต์แล้ว การเข้าถึงแหล่งข้อมูลผ่านแอปพลิเคชันผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่ระบบต่าง ๆ ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งได้รับความนิยม เนื่องจากความสะดวกในการใช้งาน

สำหรับแหล่งข้อมูลทั้งเว็บไซต์และแอปพลิเคชันทางด้านส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวนมาก ทั้งที่เป็นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิเอง เช่น ผู้ประกอบการหรือหน่วยงานที่ดูแลแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ หรือข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ผู้ที่ได้รับผิดชอบโดยตรงต่อสถานที่ท่องเที่ยวตั้งแต่เป็นผู้จัดทำข้อมูลส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกทีหนึ่ง ซึ่งแหล่งข้อมูลนี้กระจัดกระจาย การเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะผู้ใช้บริการต้องสืบค้นข้อมูลจากหลายที่ หลายเว็บไซต์ หรือหลายแอปพลิเคชัน กว่าจะได้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการ นอกจากนี้

บางที่ผู้ให้บริการเองก็ไม่ทราบที่อยู่เว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน ทำให้การเข้าถึงข้อมูลไม่สามารถทำได้ หรือได้แต่ไม่ครบถ้วน

ปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข้างต้นเป็นประเด็นที่หนึ่งที่นักท่องเที่ยวและผู้ให้บริการมักจะเจอ ประเด็นต่อไปคือ ข้อมูลประกอบการตัดสินใจการเข้าใช้บริการสถานบริการด้านสุขภาพและแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง เช่น ถ้านักท่องเที่ยวเข้าใช้บริการโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร นักท่องเที่ยวควรจะได้รับความแนะนำเพิ่มเติมว่าเขาจะสามารถเข้าใช้บริการอื่น ๆ ทางสุขภาพ เช่น สปา นวด โยคะ ออกกำลังกาย เทียวชมสถานที่ทางวัฒนธรรม และธรรมชาติต่าง ๆ ที่ใดบ้าง เป็นต้น แต่การให้ข้อมูลในปัจจุบันเป็นลักษณะการแยกส่วน อยู่คนละที่ ไม่สามารถที่จะให้ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้ได้อย่างครบถ้วนและเป็นระบบ

ด้วยปัญหาข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการวิจัยเพื่อสร้างแบบจำลองการให้คำแนะนำอัจฉริยะสำหรับสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาวะขึ้น เพื่อแก้ปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยระบบนี้ยังมีความสามารถเพิ่มเติมคือเป็นระบบอัจฉริยะที่สามารถเรียนรู้พฤติกรรมความชอบของผู้ใช้บริการได้ และสามารถให้คำแนะนำกับผู้ใช้บริการรายใหม่ ๆ ได้จากพฤติกรรมความชอบผู้ใช้งานรายอื่นในอดีต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความชอบแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาวะของนักท่องเที่ยวเพื่อสุขภาวะ
2. เพื่อสร้างแบบจำลองการให้คำแนะนำอัจฉริยะสำหรับสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาวะ
3. เพื่อพัฒนาต้นแบบระบบการให้คำแนะนำอัจฉริยะสำหรับสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาวะ

ภาวะ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้แบ่งออกเป็นสามส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นการรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสุขภาวะ โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยจะเป็นผู้ประกอบการหรือผู้ดูแลสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อสุขภาวะ

ส่วนที่ 2 เป็นการพัฒนาแบบจำลองระบบการให้คำแนะนำอัจฉริยะ โดยแบบจำลองนี้จะเลือกใช้ระบบฟัซซีในการจัดการข้อมูล และเลือกใช้แบบจำลองระบบการให้คำแนะนำรายการ (Item based recommendations model)

ส่วนที่ 3 เป็นการพัฒนาต้นแบบระบบการให้คำแนะนำอัจฉริยะ จะใช้ข้อมูลที่รวบรวมได้เป็นข้อมูลเพื่อทดสอบระบบให้คำแนะนำ

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

1. ระบบให้คำแนะนำ (Recommendations system) หมายถึง ระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้งานโดยการเรียนรู้จากพฤติกรรมการใช้งานของผู้ใช้งานรายอื่น โดยการเปรียบเทียบความเหมือนระหว่างผู้ใช้ หรือระหว่างรายการข้อมูลที่ต้องการให้คำแนะนำ

2. เซ็ตแบบฟัซซี (Fuzzy set) หมายถึงระบบของข้อมูลที่ไม่ได้จำกัดขอบเขตไว้อย่างชัดเจน หรือมีความคลุมเครือ ต่างจากเซตปกติซึ่งสมาชิกแต่ละตัวจะมีค่าที่แน่นอนตายตัว เซ็ตแบบฟัซซีได้มีการนำไปประยุกต์ใช้ในหลาย ๆ อย่าง เช่น ฟัซซีลอจิก (Fuzzy logic) และการควบคุมแบบฟัซซี (Fuzzy control) เป็นต้น

3. คอลแลบอเรทีฟฟิลเทอริง (Collaborative filtering) หรือ การกรองร่วม หมายถึงในระบบการให้คำแนะนำนั้นจะมีวิธีการดึงเอาข้อมูลที่สำคัญที่คาดว่าผู้ใช้งานนั้น ๆ จะสนใจ เอามาแสดงให้ผู้ใช้งานได้เห็น ซึ่งจะมีประโยชน์มากในระบบพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือเว็บไซต์ที่มีการนำเสนอข้อมูลที่ผู้ใช้งานสนใจ อย่างไรก็ตามวิธีการดึงข้อมูลที่คาดว่าผู้ใช้งานสนใจนี้ มีหลายวิธี ซึ่งวิธีการกรองร่วมก็เป็นอีกวิธีหนึ่งที่นิยมใช้กัน เป็นวิธีที่ใช้วิธีการวัดระยะห่างระหว่างรายการข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้คำแนะนำที่เหมาะสมต่อผู้ใช้งาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รับข้อมูลสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพในจังหวัดสำคัญของประเทศทุกภาค พร้อมข้อมูลค่าความชอบของผู้ใช้งาน

2. ได้แบบจำลองระบบให้คำแนะนำอัจฉริยะเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ

3. ได้ต้นแบบระบบให้คำแนะนำอัจฉริยะเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ